

ЦЫКОРЫЯ САЛАТНАЯ: ВЫРОШЧВАЕМ НА ГРАДЦЫ І НА ПАДАКОННІКУ

Асablівасцjo гэтаі расліны з'яўляецца тое, што ў асенне-зімовы перыяд яна выдатна расце на падаконніку, забяспечваючы зелянінай у той час, калі свежай гародніны ўжо няма.

У лістах салатнай цыкорыі ўтрымліваецца аскарбінавая кіслата, цукар, бялок, мінеральныя солі, карацін, інулін і інтэбін. Апошні, дарэчы, і надае лісцю горчч. Гэта рэчыва паляпшае работу органаў стрававання, печані, жоўцевага пузыра, падстраўнікавай залозы. Дзякуючы ўтрыманню інуліну, салатная цыкорыя — выдатны дыетычны сродак для хворых на цукровы дыябет.

Пасадка і догляд

Цыкорыя салатная, або эндывій, — расліна двухгадовая. У першы год жыцця ўтварае буйную разетку лісця і доўгі канічнай формы караняплод даўжынёй 25—30 см. Салатная цыкорыя добра расце на ўгнoеных рыхлых някіслых глебах. На сонечным, абарoненым ад ветру месцы.

Глеба павінна быць досыць вільготнай, але не пераўвільготненай. Насенне высейваюць у другой палове мая, засыпаючы пластом глебы на 1—1,5 см. Догляд

заклучаецца ў прарэджванні раслін (з інтэрвалам 10—15 см), праполкі, рыхлення міжраддзяў. Каб салата не пакутавала ад мучністай расы, паліваць лепш раніцай, пазбягаючы пападання вады на лісце. У сухую пару расліны могуць пайсці ў стрэлку.

Каб цыкорыя не гарчыла

Зеляніна цыкорнай салаты гарчыць. Каб зрабіць яе смачнай, лісце адбеляюць. Ёсць некалькі спосабаў.

Першы спосаб
Лісце дарослых раслін (прыкладна праз 12 тыдняў пасля пасеву) збіраюць пучком да вяршыні і асцярожна абвязваюць шпагатам або вузкай стужкай, каб ніжняе лісце не палегла на зямлю і не загнівала.

Затым накрываюць спанбондам або пластыкавай скрыняй (можна і вядром), цалкам ізалюючы ад святла, але пакідаючы для вентыляцыі невялікія шчыліны. Паліваць салату ў перыяд адбелвання трэба асцярожна. Вада не павінна трапляць на лісце і тым больш у сярэдзіну расліны. Працэс адбелвання даволі карпатлівы, таму ім займаюцца па меры неабходнасці (па 2-3 расліны).

Другі спосаб
Перад надыходам моцных маразоў цыкорыю выкапваюць з каранем і пераносяць у цяпліцу або склеп з пастаяннай тэмпературай 10—15 °С. Прыкопваюць у скрыню з пяском або агароднай зямлёй, пакідаючы паміж раслінамі невялікія прамежкі. Затым адбеляюць, як у першым спосабе. Праз 2-3 тыдні лісты становяцца крэмава-белымі і салодкімі. Захоўваецца цыкорная салата дрэнна, таму лісце лепш адразу з'есці.

Зеляніна на падаконніку

Восенню і зімой можна атрымліваць зеляніну (пушышак) з караняплодаў салатнай цыкорыі. Для гэтага салату ў канцы верасня ўбіраюць разам з бацвінем, складаюць у невялікія купкі (бацвінем вонкі) і пакідаюць на 5-6 дзён для правальвання і падсушвання. Затым бацвінне абразаюць на 3 см вышэй шыйкі караняплода. Ад зямлі караняплоды не чысцяць і кладуць на захоўванне ў склеп або іншыя памяшканні з тэмпературай 1-2 °С.

У канцы кастрычніка — пачатку лістапада караняплоды высаджваюць у скры-

ні з ўвільготненым грунтам (торф, торфапясочная сумесь, перагной ці ўвільготненае пілавінне). Накрываюць зверху цёмным матэрыялам і пакідаюць у памяшканні на 1,5-2 тыдні пры тэмпературы 10—12 °С. Пасля пераносяць у памяшканне з тэмпературай 15—20 °С. Ураджаі можна збіраць праз 3-4 тыдні.

Віды і сарты

На агародзе вырошчваюць тры культурныя разнавіднасці:

- Вітлуф — шыракалісты, утварае буйную далікатную галоўку, якая па форме падобная на салату рамэн;
- Эндывій — кучаравы (разрэзніліны);
- Эскарыёл — з разеткай з шырокага цэльнакрайнага лісця з мясістай жылкай.

Насенне ў асноўным бывае замежных вытворцаў. У продажы сустракаюцца наступныя паўкачаных гатункі: Конус, Ракета, Таццяна, Радзічыя, Бельгійская эндывія, Экспрэс.

А пакуначкі з хітрай назвай «салатная цыкорыя Вітлуф» — гэта сорт белай цыкорыі, які пасля стаў намінальнай назвай разнавіднасці з выцягнутымі качанчыкамі.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	9.25	16.48	7.23
Віцебск —	9.22	16.30	7.08
Магілёў —	9.15	16.38	7.23
Гомель —	9.03	16.43	7.40
Гродна —	9.39	17.05	7.26
Брэст —	9.31	17.14	7.43

Месяц

Першая квадра
15 снежня.
Месяц у сузор'і Цяльца.

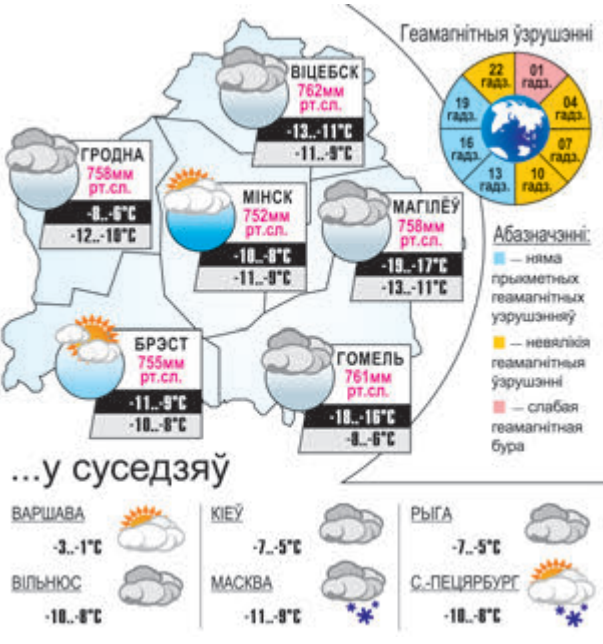
Імяніны

Пр. Максіма, Мікалая.
К. Дар'і, Элеаноры,
Габрыэля, Рыгора,
Урбана.

Фота Максіма ШАСТАКОВА.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Старэюць усе. Ужо паўгода стрыптызёр Тарзан пачынае танец з таго, што павольна здымае пояс з сабачай поўсці.

- Вы пакутуеце на алкагольную залежнасць?
- Ну чаму ж адразу «пакутуеце»?..

За тое, што Ігар ірвануў стоп-кран, яго аштрафавалі на пяцьдзесят рублёў. Але падзенне цешчы

з верхняй паліцы было таго варта.

Мужчына заўважае, што яго жанчына пастрыглася толькі ў двух выпадках:

- 1) яна прыйшла дадому лысая;
- 2) ён сядзеў і чакаў яе ў цырульні.

Сантэхніку Пятровічу сёння пяцьдзесят, і ў яго гэта соты дзень без алкаголю. Не запар, вядома.

caricatura.ru

Даты

Падзеі

Людзі

19 СНЕЖНЯ

У краіне

1903 год — нарадзілася (г. Тбілісі) Тамара Цулукидзе, беларуская пісьменніца, перакладчык, заслужаная артыстка Грузіі. У 1936 і 1950 гадах рэпрэсаваная. Рэабілітаваная ў 1956 годзе. З 1959 года жыла ў Мінску. Аўтар артыкулаў пра тэатр. Для дзяцей выдала кнігі «Лялечны тэатр у школе», «Блакiтны факел» і іншыя. На беларускую мову перакладала творы грузінскіх пісьменнікаў. Памерла ў 1991 годзе.

1907 год — нарадзіўся (г. Гомель) Мікалай Мікалаевіч Дворнікаў, дзеяч рэвалюцыйнага руху ў Заходняй Беларусі. З 1932 года на падпольнай рабоце: сакратар Белаастоцкага, Брэсцкага акруговых камітэтаў КСМЗБ, член сакратарыята, 1-ы сакратар ЦК КСМЗБ. Адзін з кіраўнікоў Кобрынскага ўзброенага выступлення сялян (1933). У 1937—1938 гадах удзельнічаў у грамадзянскай вайне ў Іспаніі. Загінуў у 1938 годзе.

1908 год — нарадзіўся Сцяпан Андрэевіч Умрэйка (вёска Пясочнае, цяпер у Капыльскім раёне), беларускі вучоны ў галіне педагогікі, член-карэспандэнт АПН СССР, прафесар, заслужаны настаўнік Беларусі. У пасляваенныя гады працаваў намеснікам міністра асветы Беларусі, дырэктарам НДІ педагогікі. Аўтар навуковых прац па гісторыі народнай асветы, педагогічнай думкі ў Беларусі, праблемах станаўлення і развіцця агульнаадукацыйнай школы. Памёр у 1978 годзе.

1935 год — нарадзілася (Расія) Валянціна Пятроўна Лемцюгова, беларускі мовазнавец,

У свеце

1908 год — у заліве Пятра Вялікага ўпершыню ў свеце здзейсніла падлёднае плаванне падводная лодка «Кефаль».

1915 год — нарадзілася Эдзіт Піяф, славетная французская эстрадная спявачка. Артыстка яркай індывідуальнасці, майстар французскай лірычнай песні-спеведзі. Аўтар тэкстаў і музыкі песень, а таксама аўтабіяграфічных кніг. Здымалася ў кіно: «Безназоўная зорка», «Парыж працягвае спаваць». Памерла ў 1963 годзе.

1915 год — у Петраградзе Казімір Малевіч упершыню абнародаваў 39 беспрадметных работ, сярод іх — знакіміты «Чорны квадрат».

1917 год — у Манрэалі стартаваў першы рэгулярны чэмпіянат Нацыянальнай хакейнай лігі. У гэты дзень «Вондэрэрс» выйграў у клуба з Таронта 10:9, а «Манрэаль Канадыенс» выйграў у хакеістаў з Атавы — 7:4.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: В. АНУФРЬЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. ДРЫНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, бухгалтэрыі: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: В. АНУФРЬЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. ДРЫНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, бухгалтэрыі: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

http://www.zviazda.by;

e-mail: info@zviazda.by,

(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрэдагавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.008. Індэкс 63850. Зак. № 4531.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

Нумар падпісаны ў 19.30 18 снежня 2018 года.